

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Ndc/50/2023
Identifikačné číslo spisu: 6423202305
Dátum vydania rozhodnutia: 19.12.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6423202305.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté E. A. narodenú XX. T. XXXX a B. A., narodenú XX. P. XXXX, deti rodičov - matky Mgr. E. A., narodenej XX. P. XXXX, Ž. Z. O., V. XXX/XX-XX, a otca K. A., narodeného XX. L. XXXX, B., E. X, o zmenu úpravy styku a nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5NcC/29/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu veci Krajským súdom v Trnave, takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5NcC/29/2023 je p r í s l u š n ý Krajský súd v Trnave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave vec vedenú pod sp. zn. 5NcC/29/2023 predložil dňa 07. decembra 2023 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením mu veci Krajským súdom v Trnave podľa § 6 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení od 01. júna 2023 (ďalej len „CMP“). K čomu uviedol, že Okresný súd Žiar nad Hronom, v konaní vo veci starostlivosti o mal. deti uznesením zo dňa 30. augusta 2023, č. k. 22P/127/2023-45 preniesol miestnu príslušnosť na Mestský súd Bratislava II z dôvodu, že maloleté deti E. a B. bývajú od 14. augusta 2023 u otca v B., a súd podľa § 112 ods. 2 CMP posúdil miestnu príslušnosť tak, že záujem účastníkov konania vyžaduje, aby vo veci konal Mestský súd Bratislava II. Mestský súd Bratislava II. nesúhlasil s prenesením príslušnosti a predložil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave. Krajský súd v Trnave dňa 20. novembra 2023 podľa § 6 ods. 1 CMP postúpil vec na rozhodnutie o nesúhlase Okresného súdu Bratislava II Krajskému súdu v Bratislave s odkazom na § 6 ods. 1 CMP ako súdu nadriadenému podľa §3 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov SR, dôvodiac, že predkladajúci súd pri predložení veci opomenul, že v prípade rozhodnutia nadriadeného súdu podľa §112 ods. 2 CMP sa nejedná o rozhodnutie vecne, kauzálnne, resp. funkčne príslušného súdu v inštančnom postupe, ale o rozhodnutie nadriadeného súdu so zohľadnením organizačných vzťahov vo vnútri sústavy súdov. Tiež poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/1/2022 z 08. februára 2022 a sp. zn. 5Ndob/5/2023 z 16. augusta

2023, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 824/2016 z 29. novembra 2016 a sp. zn. III. ÚS 46/2012 z 23. augusta 2012.

1.1. Podľa Krajského súdu v Bratislave v dôsledku zmeny CMP zákonmi č. 160/2022 Z. z., č. 398/2022 Z. z. s účinnosťou od 01. júna 2023 vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP nie je kauzálne a funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave rozhodnúť o odvolaniach vo veciach napadnutých na Krajský súd v Bratislave do 31. mája 2023; ani vo veciach napadnutých na Krajský súd v Bratislave po 01. júni 2023, v ktorých bolo podané odvolanie do 31. mája 2023. Zákonodarca nezveruje Krajskému súdu v Bratislave dokončiť konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023; vrátane súvisiacich konaní (obnova konania, rozhodnutie o príslušnosti, o námietke zaujatosti). Ustanovenie § 396b CMP (procesný právny predpis v znení účinnom od 01. júna 2023) rieši len vecnú a miestnu príslušnosť súdu; nerieši kauzálnu ani funkčnú príslušnosť. S účinnosťou od 01. júna 2023 zákonodarca zveril konanie vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP súdu so sídlom v meste Bratislava - Mestskému súdu Bratislava II (§ 3 ods. 3 CMP v znení účinnom od 01. júna 2023) a jeho obvod okresom Bratislava I až V (§ 2 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 01. júna 2023, (o. i.) aj Okresnému súdu Pezinok, a konanie o riadnom opravnom prostriedku Krajskému súdu v Trnave (§ 3 CMP v znení účinnom od 01. júna 2023). V žiadnom právnom predpise v súvislosti so „súdnou mapou“ zákonodarca neurčil, že týmto súdom prvej inštancie vo vyššie označených konaniach je nadriadený Krajský súd v Bratislave (len) pre konanie o miestnej príslušnosti, o námietke zaujatosti, o obnove konania; resp. že by zákonodarca vylúčil Krajský súd v Trnave z rozhodovania o miestnej príslušnosti, o námietke zaujatosti, o obnove konania, vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP.

2. Podľa čl. 3 ods. 1 CMP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

3. Podľa čl. 3 ods. 2 CMP ak takéhoto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by prijal, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

4. Podľa § 3 ods. 5 písm. b/ CMP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave.

5. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

6. Podľa § 112 ods. 2 CMP ak sa zákonným spôsobom zmenia okolnosti, podľa ktorých sa posudzuje miestna príslušnosť, môže súd preniesť svoju príslušnosť na iný súd, ak to vyžaduje záujem maloletého. Ak tento súd nesúhlasí s prenesením príslušnosti, rozhodne jeho nadriadený súd; zmena bydliska maloletého z dôvodu umiestnenia maloletého v zariadení na základe rozhodnutia súdu podľa § 111 písm. l/ až n/ nie je dôvodom na zmenu miestnej príslušnosti súdu.

7. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. mája 2010 sp. zn. III. ÚS 72/2010, publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 20/2010, nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov, ktorá zahŕňa aplikáciu abstraktných právnych noriem, a to vzhľadom na špecifickú povahu konaní na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov, je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu.

8. Najvyšší súd, príslušný na rozhodnutie podľa § 6 ods. 2 CMP, ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Trnave, posúdil dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci (na rozhodnutie o nesúhlase s prenesením miestnej príslušnosti) a dospel k záveru, že nesúhlas je dôvodný.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že v predmetnej veci ide o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa (§ 111 CMP). V rámci konania došlo k preneseniu miestnej príslušnosti podľa § 112 ods. 2 CMP, keď Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 30. augusta 2023 č. k. 22P/127/2023-45 preniesol miestnu príslušnosť na Mestský súd Bratislava II. Mestský súd Bratislava II nesúhlasil s prenesením príslušnosti (č. l. 52 a nasl. spisu), preto predložil vec svojmu nadriadenému súdu, t. j. Krajskému súdu v Trnave. Ten majúci za to, že i keď je príslušný na rozhodnutie o odvolaní, postúpil vec Krajskému súdu v Bratislave, ktorý považoval za príslušný (ako nadriadený súd) na rozhodnutie o nesúhlase s prenesením príslušnosti.

10. Je nesporné, že funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je Krajský súd v Trnave (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP). Nadriadený súd nie je v ust. § 112 ods. 2 CMP špecifikovaný, ale s prihliadnutím i na špecifickú povahu týchto konaní pri aplikácii vyššie citovaného ust. čl. 3 ods. 2 CMP (s prihliadnutím na zachovanie princípov všeobecnej spravodlivosti a princípov, na ktorých spočíva tento zákon tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov), možno dospieť k záveru, že v týchto veciach bude nadriadeným súdom Krajský súd v Trnave (kauzálne nadriadený súd). Opačný záver by sa priechil účelu súdnej reformy (popieral by jej zmysel). „Reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov. (...) Jedným zo základných cieľov novej súdnej mapy je špecializácia súdov a sudcov. Špecializácia sa predpokladá pre trestnú, civilnú, rodinnú a obchodnú agendu na všeobecných súdoch a pre správnu agendu v samostatnom správnom súdnictve.“ (pozri dôvodovú správu k zákonu č 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov) K čomu najvyšší súd akcentuje aj zachovanie plynulosti a rýchlosti konania.

11. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že poukazovanie na zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvode súdov SR zo strany Krajského súdu v Trnave nie je v danom prípade na mieste, pretože tento upravuje sídla a obvody krajských súdov len všeobecne bez prihliadnutia na špecifiká konaní vymenovaných v ust. § 3 ods. 5 CMP (ten je vo vzťahu k § 3 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvode súdov SR v pomere špeciality). Nenáležité je v tomto smere aj odkaz Krajského súdu v Trnave na ustálenú súdnu prax vyšších súdnych autorít pri posudzovaní určenia nadriadeného súdu (1Ndob/1/2022, 5Ndob/5/2023, III. ÚS 824/2016, III. ÚS 46/2012), ktorá citovaná súdna prax neriešila špecifickú povahu konaní podľa CMP.

12. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu veci Krajským súdom v Trnave na rozhodnutie o nesúhlase s prenesením miestnej príslušnosti je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.